

PÓLFABRYKATY Z DREWNA	NORMA BRANŻOWA	BN-74 7111-22
	Progi dębowe eksportowe	
	Grupa katalogowa IX 22	

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są dębowe progi drzewiowe, przeznaczone na eksport, w dalszej treści normy zwane progami.

1.2. Określenia

1.2.1. Wady drewna - wg PN-66/D-01000.

1.2.2. Nazwy i określenia elementów powierzchni - wg PN-57/D-01001.

1.2.3. Występowanie wady lub cechy drewna

- sporadyczne oznacza, że wada lub cecha występuje najwyżej w 10% sztuk w partii, w liczbie nie większej niż 1 na sztuce,

- nieliczne oznacza, że wada lub cecha występuje najwyżej w 30% sztuk w partii, w liczbie nie większej niż 1 na sztuce,

- pojedyncze oznacza, że wada lub cecha może występować na każdej sztuce w partii, jednak w liczbie nie większej niż przeciętnie 1 na 1,0 m długości progu.

2. PODZIAŁ I OZNACZENIE

2.1. Zasada podziału. Progi dzieli się w zależności od wymiarów grubości, szerokości i długości.

2.1.2. Podział według grubości. W zależności od grubości progi dzieli się na:

cienkie - grubości 19 ÷ 25 mm,

pośrednie - grubości 28 ÷ 32 mm,

średnie - grubości 35 ÷ 45 mm,
grube - grubości 50 ÷ 63 mm.

2.1.3. Podział według szerokości. W zależności od szerokości rozróżnia się progi:

wąskie - szerokości 75 ÷ 115 mm,

średnie - szerokości 120 ÷ 140 mm,

szerokie - szerokości 145 mm i wyżej.

2.1.4. Podział według długości. W zależności od długości rozróżnia się progi:

krótkie - długości 650 ÷ 1150 mm,

średnie - długości 1200 ÷ 1400 mm,

długie - długości 1450 mm i wyżej.

2.2. Przykład oznaczenia progów dębowych eksportowych o wymiarach: grubość - 32 mm, szerokość - 100 mm, długość - 750 mm:

PROGI DĘBOWE EKSPORTOWE 32 X 100 X 750

BN-74/7111-22

3. WYMAGANIA

3.1. Wilgotność progów nie powinna przekraczać 25% w stosunku do masy drewna zupełnie suchego. Progi o większej wilgotności mogą być dostarczone tylko za zgodą odbiorcy.

3.2. Wymiary

3.2.1. Wymiary nominalne. Podane w tabl. 1 wymiary nominalne progów odnoszą się do drewna o wilgotności 15 ÷ 20% w stosunku do masy drewna zupełnie suchego.

Zgłoszona przez Zjednoczenie Przemysłu Tartaczno- i Wyrobów Drzewnych
Ustanowiona przez Dyrektora Zjednoczenia Przemysłu Tartaczno- i Wyrobów Drzewnych dnia 16 listopada 1974 r.
jako norma obowiązująca w zakresie produkcji i obrotu od dnia 1 lipca 1975 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 2/1975 poz. 4)

3.2.2. Wymiary progów, w mm - wg tabl. 1.

Tablica 1

Wymiary			Odchyłki					
grubość	szerokość	długość	grubość	szerokość	długość			
19÷25	75 ÷ 115, stopniowanie co 5	650 ÷ 1150, stopniowanie co 50	+2,0 w dowolnej liczbie sztuk	+5,0 w dowolnej liczbie sztuk	+20,0 w dowolnej liczbie sztuk			
	120 ÷ 140, stopniowanie co 5	1200 ÷ 1400, stopniowanie co 50						
	145 i wyżej stopniowanie co 5	1450 i wyżej stopniowanie co 50						
28÷32	75 ÷ 115, stopniowanie co 5	650 ÷ 1150, stopniowanie co 50						
	120 ÷ 140, stopniowanie co 5	1200 ÷ 1400, stopniowanie co 50						
	145 i wyżej, stopniowanie co 5	1450 i wyżej, stopniowanie co 50						
35÷45	75÷115, stopniowanie co 5	650 ÷ 1150, stopniowanie co 50				-0,5 najwyżej w 10% sztuk w partii	-1,0 najwyżej w 10% sztuk w partii	-5,0 najwyżej w 10% sztuk w partii
	120 ÷ 140, stopniowanie co 5	1200 ÷ 1400, stopniowanie co 50						
	145 i wyżej, stopniowanie co 5	1450 i wyżej, stopniowanie co 50						
50÷63	75 ÷ 115, stopniowanie co 5	650 ÷ 1150, stopniowanie co 50						
	120 ÷ 140, stopniowanie co 5	1200 ÷ 1400, stopniowanie co 50						
	145 i wyżej, stopniowanie co 5	1450 i wyżej, stopniowanie co 50						

Za zgodą stron dopuszcza się inne wymiary progów.
Każda sztuka powinna mieć obowiązujący nadmiar na długości - 20 mm.

3.3. Jakość

Tablica 2

3.3.1. Podstawy do określenia jakości. Jakość progów określa się na podstawie rodzaju i rozmiaru wad i cech drewna oraz wad obróbki, występujących w sztuce progów.

Jeżeli jedna wada przekracza granicę przewidzianą dla niej w normie, a pozostałe wady nie występują w ogóle lub występują w stopniu mniejszym - wada ta nie dyskwalifikuje danej sztuki.

3.3.2. Jakość progów - wg tabl. 2.

3.3.3. Kumulacja wad. W każdym progu dopuszcza się równoczesne występowanie 3 rodzajów wad wymienionych w tabl. 2. Nie bierze się pod uwagę wad budowy drewna oraz zabarwienia.

3.4. Obróbka. Progi powinny mieć gładką powierzchnię przetarcia, ostre krawędzie. Czoła powinny być przycięte praktycznie prostopadle do podłużnej osi progów. Niedokładności obróbki powinny mieścić się w granicach dopuszczalnych odchyłek podanych w tabl. 1.

3.5. Cechowanie. Progi należy cechować w paczkach, wykonując na płaszczyźnie jednej z zewnętrznych sztuk progów w każdej paczce, znaki zawierające co najmniej następujące dane:

- znak eksportera zawierający litery L, P z umieszczonym pomiędzy nimi godłem państwowym,
- symbol producenta.

Przy wysyłce luzem cechowanie progów wykonuje się jedynie na życzenie odbiorcy.

3.6. Przykład cechowania progów wykonanych przez Hajnowskie Zakłady Przemysłu Drzewnego:

L orzeł P

Hjn

Nazwa wady lub cechy drewna		Dopuszczalny rozmiar występowania wad
Sęki	zdrowe, zrośnięte, jasne i ciemne	na płaszczyznach nie bierze się pod uwagę sęków o średnicy do 6 mm nie wychodzących na krawędzie,
	okrągłe i owalne	na płaszczyźnie górnej dopuszcza się sęki o średnicy do 25 mm nie przechodzące na płaszczyznę lepszą i nie wychodzące na krawędzie, na bokach dopuszcza się sporadycznie sęki o średnicy do 15 mm na jednej krawędzi gorszej płaszczyzny, przechodzące na bok do 1/8 grubości sztuki
	podłużne i skrzydlate	na płaszczyźnie lepszej - niedopuszczalne, na płaszczyźnie gorszej - dopuszczalne o głębokości do 1/5 grubości sztuki, lecz nie wychodzące na krawędzie
	zdrowe, częściowo zrośnięte	na płaszczyźnie lepszej - niedopuszczalne, na płaszczyźnie gorszej - jak dla sęków zdrowych zrośniętych okrągłych i owalnych
	nadpsute, zepsute, częściowo zrośnięte i tabaczone	na płaszczyźnie lepszej - niedopuszczalne, na płaszczyźnie gorszej - dopuszczalne o średnicy do 20 mm i głębokości (przy sękach zepsutych) do 1/4 grubości sztuki

cd. tabl. 2

Nazwa wady lub cechy drewna		Dopuszczalny rozmiar występowania wad	
Pęknięcia	zewnątrzne	na płaszczyznach i bokach dopuszczalne o głębokości do 5 mm	
	czołowe jedno- i dwustronnie przechodzące	dopuszczalne do 20 mm o łącznej długości na obu czołach	
	okrężne i łukowe	niedopuszczalne	
Zabarwienia	zaciągi słoneczne	na płaszczyznach i bokach dopuszczalne o niezbyt intensywnym zabarwieniu	
	plamy garbnikowe	dopuszczalne powierzchniowe, zanikające przy struganiu	
	zaszarzenie	dopuszczalne zanikające przy struganiu	
Zgnilizna	twarda i miękka	niedopuszczalne	
Wady budowy drewna	słoistość	dowolna, pożądana szerokosłoista (twarda)	
	rysunek słojów rocznych	dowolny	
	skręt włókien	dopuszczalny przy odchyleniu włókien od kierunku osiowego do 10 cm na 1 m	
	zawoje i splot włókien	dopuszczalne na gorszej płaszczyźnie i ślady na lepszej płaszczyźnie, przechodzące od sęków, nie powodujące osłabienia wytrzymałości materiału	
	rdzeń zamknięty i otwarty	niedopuszczalne	
	biel zdrowy	zewnątrzny	na płaszczyźnie lepszej - dopuszczalny do 1/4 szerokości i 1/3 grubości sztuki na płaszczyźnie gorszej - niedopuszczalny
		wewnętrzny	dopuszczalny na obu płaszczyznach o szerokości do 20 mm na całej długości sztuki
zakorki	na płaszczyźnie lepszej - dopuszczalne ślady zakorków o długości do 5 cm, występujące sporadycznie na płaszczyźnie gorszej - dopuszczalne płytkie o długości do 10 cm, nie wychodzące na krawędzie, występujące nielicznie na bokach - niedopuszczalne		
Chodniki owadzie	duże i małe	niedopuszczalne	
Zranienia	zabutki	na płaszczyźnie lepszej - dopuszczalne ślady zabutek o długości do 5 cm występujące sporadycznie	

cd. tabl. 2

Nazwa wady lub cechy drewna		Dopuszczalny rozmiar występowania wady
Zranienia	zabutki	na płaszczyźnie gorszej - dopuszczalne płytkie o długości do 10 cm, nie wychodzące na krawędzie, występujące nielicznie na bokach - niedopuszczalne
	uszkodzenia przez pociski i odłamki metali	dopuszczalne w granicach określonych dla sęków zepsutych; odłamki metali - niedopuszczalne
Wad i cech drewna nie wymienionych w tabl. 2 nie bierze się pod uwagę.		

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

4.1. Pakowanie. Progi drzwiowe należy dostarczać luzem lub pakowane w paczki po 10 i 20 sztuk. Paczki należy wiązać drutem zgodnie z PN-67/M-80026 lub taśmą stalową PZ 10X0,5 zgodnie z PN-73/H-92326.

Na życzenie odbiorcy dopuszcza się inną liczbę sztuk progów w paczce i inny sposób wiązania.

4.2. Przechowywanie. Progi należy przechowywać zgodnie z Instrukcją nr 18/Tp-65.

4.3. Transport. Progi powinny być ładowane do wagonów krytych, czystych, z zabezpieczonymi okienkami, z maksymalnym wykorzystaniem nośności wagonu. Progi należy układać równomiernie na całej powierzchni wagonu i zabezpieczyć przed przesunięciem¹⁾.

5. BADANIA

5.1. Rodzaje badań

- sprawdzenie wilgotności (3.1),
- sprawdzenie wymiarów (3.2),
- sprawdzenie jakości drewna (3.3),
- sprawdzenie jakości obróbki (3.4),
- sprawdzenie cechowania (3.6).

5.2. Przygotowanie partii progów do badań. Progi do badań powinny być posortowane wg wymiarów i ułożone na przekładkach w stosy. Do każdego stosu powinien być zapewniony swobodny dostęp. Stosy powinny być osłonięte przed bezpośrednim działaniem promieni słonecznych i opadów atmosferycznych.

5.3. Pobieranie próbek. Próbkę o liczności 6 ± 10% sztuk progów w partii należy pobierać, w sposób losowy, z różnych miejsc (warstw) stosu.

Jeżeli w wyniku badań liczba sztuk niedobrych przekroczy liczbę dopuszczalną, próbkę należy odrzucić, pobrać następną próbkę dwukrotnie większą i badania powtórzyć.

¹⁾ Patrz Informacje dodatkowe.

5.4. Opis badań

5.4.1. Sprawdzenie wilgotności należy przeprowadzać zgodnie z PN-69/D-04100 metodą elektrometryczną, a w przypadkach spornych metodą suszarkowo-wagową.

5.4.2. Sprawdzenie wymiarów należy wykonywać suwmiarką i przymiarem liniowym. W zależności od wilgotności drewna, wymiary podane w tabl. 1 należy, w razie potrzeby, skorygować o wielkość obowiązujących nadmiarów na zeschnięcie zgodnie z PN-57/D-03003. Jednostką miary progów jest $1 m^3$. Pomiar i obliczanie miąższości należy przeprowadzać zgodnie z PN-74/D-03004.

5.4.3. Sprawdzenie jakości drewna należy przeprowadzać przez oględziny a w przypadku sporu przez pomiar wad.

5.4.4. Sprawdzenie obróbki należy przeprowadzić przez oględziny.

5.4.5. Sprawdzenie cechowania należy przeprowadzić przez oględziny.

5.5. Ocena wyników badań

5.5.1. Próg dobry. Badany próg należy uznać za dobry, jeżeli przejdzie przez wszystkie badania wymienione w 5.1 z wynikiem dodatnim.

5.5.2. Partia zgodna z wymaganiami normy. Badaną partię należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli przejdzie przez wszystkie badania wymienione w 5.1 z wynikiem dodatnim.

5.6. Zaświadczenie o wynikach badań. W przypadku gdy badania przeprowadza kontrola zakładu produkcyjnego - zakład powinien wystawić zaświadczenie o wynikach przeprowadzonych badań. Jeżeli badania przeprowadza przedstawiciel firmy kontrolującej - firma jest obowiązana do wystawienia atestu.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę - Zjednoczenie Przemysłu Tartaczno i Wyrobów Drzewnych.

2. Normy i dokumenty związane

PN-66/D-01000 Wady drewna
 PN-57/D-01001 Materiały tarte. Podział, nazwy i określenia
 PN-74/D-03001 Tarcica. Pomiar i obliczanie miąższości
 PN-57/D-03003 Materiały tarte. Nadmiary na zeschnięcie
 PN-69/D-04100 Drewno. Oznaczanie wilgotności
 PN-73/H-92326 Taśma stalowa walcowana na zimno do panczerzenia kabli i opakowań
 PN-67/M-80026 Druty okrągłe ze stali niskowęglowej ogólnego przeznaczenia

Instrukcja Zjednoczenia Przemysłu Tartaczno i Wyrobów Drzewnych nr 18/TP-65 w sprawie warunków suszenia na powietrzu, konserwacji i magazynowania tarcicy w zakładach produkcyjnych, na składach magazynowych i handlowych, wydana przez Państwowe Wydawnictwo Leśne w 1968 r.

3. Wymagania dodatkowe dotyczące transportu. W transporcie kolejowym powinny być przestrzegane "Przepisy o ładowaniu i wyładowywaniu wagonów towarowych w komunikacji wewnętrznej". Załącznik nr 10 DKP (Dz. T. i ZK z r. 1968 nr 4, poz. 10 wraz z późniejszymi zmianami).

4. Autorzy projektu normy - inż. Barbara Blusiewicz, mgr inż. Alfred Prasał - Zjednoczenie Przemysłu Tartaczno i Wyrobów Drzewnych.